

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

293

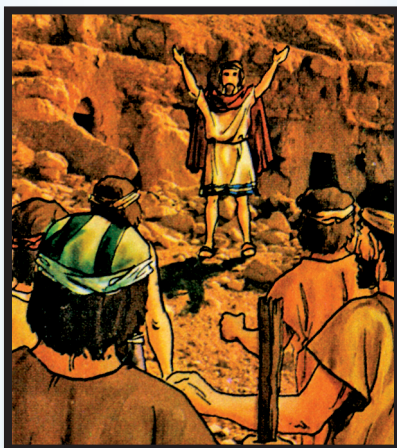
להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה?"

כיצד זוכים למציאת חן בעיני ה' מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

בעיני המלך. ברם על אף שטענת ישראל היתה בצדק ובהגיון, עם כל זאת מרדכי הזהירם לא להשתתף! צריך לקחת בחשבון פרט אחד בלבד; עשיית רצון ה'! ואם ההשתתפות בסעודה תביא לידי התקרבות עם הגוים, א"כ רצון ה' הוא אי השתתפות בסעודה.

אותו ויכוח בין ישראל למרדכי מוצאים שוב אחרי שנים רבות; "נָכַל עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ פְּרָעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לְהִמָּן... וּמִרְדֵּכָי לֹא יָכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה" כנסת ישראל טענו למרדכי כיון שאינו משתחוה להמן הרי הוא מעמיד את כלל ישראל בסכנה, כמ"ש (אסת"ר ג ב): **"א"ל ישראל למרדכי: "תהא יודע שאתה מפילנו בהרב של רשע".** וכן אמרו בגמרא ('מגילה יב:): **"ראו מה עשה לי יהודי? ומה שלם לי ימיני? מה עשה לי יהודי? דלא קטליה דוד לשמעני, דאתיליד מינייה מרדכי דמיקני ביה המן".**

שאלו מאכלות אסורות, שהרי כתוב: **"וְהִשְׁתַּחֲוֶה כַּכֹּחַ אֵין אַנְס"** דעל פי דת כל אחד ואחד היתה השתיה. ישראל שאסור להם יין של גוים לא היו משקין להם אלא מיין של ישראל ושמשיין של ישראל היו מוזגין להם.

וכן המאכלים בישלו אותם ע"י ישראל, שלא היו אונסין אותם לאכול מה שאסור להם, אמנם על אף כשרות הסעודה, הזהירם מרדכי שלא ישתתפו בה, שמא יבואו ע"י הסעודה לידי קרבה לגוים, שהרי מטעם זה אסרו בישולי עכו"ם שלא יבואו לידי חתנות עם הגוים, א"כ מאותו הטעם יש לאסור גם את עצם ההשתתפות בסעודה.

אך כלל ישראל טענו למרדכי: אם המלך עושה סעודה ומזמין את כל העם להשתתף בסעודתו וכל העם משתתפים בסעודה ורק ישראל לא יבואו, זה יביא לידי רוגז ושנאה כלפי היהודים ולכן החובה להשתתף בסעודה כדי למצוא חן

בשנת העיבור שיש בה ב' חדשי אדר, קורין את המגילה בחודש אדר שני והטעם אמרו חז"ל: כיון שהוא סמוך לחודש ניסן, יש לסמוך גאולה לגאולה; גאולת פורים, לגאולת פסח ('מגילה ו:).

אמנם גאולת פורים היא נס נסתר וגאולת מצרים נס נגלה, מ"מ יש גם לימודים משותפים בין שתי הגאולות; פורים ופסח.

את הסיבה לגזירת כליה על ישראל מבארת הגמרא ('מגילה יב:): **"שאלו תלמידיו את רשב"י: "מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה?" אמר להם: "אמרו אתם!" אמרו לו: "מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע".** א"ל: **"א"כ, שבשושן יהרגו, שבכל העולם אל יהרגו!" אמרו לו: "אמור אתה!" אמר להם: "מפני שהשתחוו לצלם".**

אמנם על אף שרשב"י נימק את סיבת הגזירה **"מפני שהשתחוו לצלם"**, מ"מ היתה גם תביעה על ישראל **"שנהנו מסעודתו"** של אחשורוש. וכן מבואר במדרש (אסת"ר ז), שסיבת גזירת כליה על ישראל **"שנהנו מסעודתו"** של אחשורוש. וגם רשב"י ('אסת"ר ז) כתב: **"וּמִרְדֵּכָי נְדַע" - 'בעל החלומות אמר לו: שהסכימו העליונים על כך, לפי שהשתחוו לצלם בימי נבוכדנצר ושנהנו מסעודתו של אחשורוש'.**

מרדכי הזהיר את ישראל שלא ילכו להשתתף בסעודתו של אחשורוש, שמא ע"י ההנאה מהסעודה יתקרבו אל הגוים, על אף שהסעודה נערכה בתכלית הכשרות **"כַּרְצוֹן אִישׁ נְאִישׁ"**. וכ"כ בספר **"מגיד מישרים"** להב"י: דלא נתחייבו כליה משום

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

הַעֲמִים ('שמות' יא). פסוק זה נאמר אחרי שהמצרים קיבלו תשע מכות, סבל של יסורים נוראים במשך שנה שלמה, שמה רבנו היה הגורם העיקרי בכל זה, מדרך הטבע היה צריך להיות שככל שנתגברו המכות והעונשים תתגבר השנאה כלפיו. והתורה מעידה להיפך **"הָאִישׁ מִשָּׁה גָדוֹל מְאֹד בְּאָרְצוֹ מִצְרַיִם"** ההערה כלפיו גדלה. כשעושים את רצון ה' גם כשהדברים נראים כחסרי הגיון, זה עצמו מביא לנשיאת חן העל טבעית.

ההערה זו לא היתה רק כלפי משה בלבד, אלא גם ביחס לעם ישראל: **"נִתְתִּיתִי אֶת חַן הַעֲמִים הַזֶּה בְּעֵינֵי מִצְרַיִם"** ('שמות' ג). מציאת חן זו היתה ג"כ מהלך לא טבעי, במקום שהשנאה תתגבר כלפיהם, שהרי הם היו הסיבה לגרימת המכות על מצרים ובפרט שבכל המכות הפלה ה' בין ישראל למצרים ועם כל זאת לאחר עשר המכות, מצאו בני ישראל חן בעיני מצרים והנשאלים כסף וזהב.

למודים אלו, הם הקוים המשותפים, מסמיכת גאולת פורים לגאולת פסח; מקור אחד יש לנשיאת חן, עשיית רצון ה' ללא התחשבות בחשבונות שכליים, כי **"בְּרַצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ"** ('משלי' טז). כשמטרת האדם היא רק עשיית רצון ה', אזי זוכה ש"גַּם אוֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ". אך אם ההתקרבות לגוים באה מחשבונות שכליים, אף אם הם הגיוניים, אבל היפך מעשיית רצון ה', התקרבות זו מביאה לידי ריחוק ושנאה.

וזאת רואים בחוש עד ימינו; לא היתה שנאה גדולה לישראל כבזמננו ודוקא משום ששואפים להתקרב אל הגוים מחשבונות שכליים, הגברת השנאה היא מחסדי השי"ת למנוע ההתקרבות עם הגוים ונמצא **"חַן וְשִׁבְלֵי טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹקִים וְאֲדָם"** ('משלי' ג). ראשית צריך למצוא חן **"בְּעֵינֵי אֱלֹקִים"** ע"י עשיית רצון השי"ת ללא חשבונות ופשרות וממילא זוכים אח"כ גם למצוא חן **"בְּעֵינֵי... אָדָם"**. (שפתי חיים) ■

שלה, אלא סייעתא דשמיא מיוחדת שזכתה לה ממרומים. ובאותה העת המשיכה להוסיף רוח הקודש התעלות רוחנית, כי הבינה שהדרך היחידה למצוא חן בעיני אדם, רק אם תוקדם לה התעלות רוחנית, תפילה ותשובה, למצוא חן בעיני אלקים. ובעצם מציאת חן על טבעית שזכתה לה אסתר, זכתה לכך כבר בתחילת לקיחתה אל המלך אחשוורוש. **וּכְדַבְרֵי הַגֵּר"א בְּבִיאוֹר הַפְּסוּק: "וַתְּהִי אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חַן בְּעֵינֵי כָל רָאִי"ה"** שאסתר בעצם היתה יפת תואר וטובת מראה. רק מחמת גודל צערה שנלקחה לבית המלך, נעשית ירקרוקת מחמת זה. ואעפ"כ נתן לה הקב"ה חן, מחוט של חסד שמשך עליה.

גם בני ישראל כששבו בתשובה ועשו רצון ה' זכו למציאת חן על טבעית, כשעמדו להרוג ולהשמיד את הגוים, בדרך הטבע היתה צריכה להתגבר השנאה כלפי היהודים. **וּכְתוּב: "נִכְלֵ שְׂרֵי הַמְּדִינֹת... מִנְּשֹׂאִים אֶת הַיְּהוּדִים כִּי נִפְלַ פְּחַד מִרְעָבֵי עֲלֵיהֶם"**. כתוצאה מכך זכו להערה אצל הגוים ויתירה מזאת: **"כִּי גָדוֹל מִרְעָבֵי בְּבֵית הַמֶּלֶךְ וְנִשְׁמְעוּ הוֹלָךְ בְּכָל הַמְּדִינֹת"**, לא רק פחדו ממנו, אלא גם כבוד והערה זו **"כִּי הָאִישׁ מִרְעָבֵי הוֹלָךְ וְגָדוֹל"** הערה זו לא היתה רק חד פעמית, אלא התפתחות תמידית, על אף נקמתו בגוים, הוסיפה ההערה כלפיו לגדול.

למדנו מגאולת פורים, שמה שחשבו בתחילה, שע"י שיתקרב אל הגוים בסעודתו של אחשוורוש, זה יביא לרווח והצלה, התברר להיפך, שמסעודה זו גברה השנאה ונגזרה גזרת כליה. ומה שחשבו שכתוצאה מהגדלת כח היהודים יביא להגדלת השנאה אצל הגוים, התברר שאדרבה, ככל שגדל כחם כך גדלה גם ההערה כלפיהם.

אותה הדרך של הצרה והישועה היתה גם בגלות וגאולת מצרים. כאותו הלשון הנאמר במגילה, כהערה למרדכי **כְּתוּב גַּם אֲצֵל מִשָּׁה: "גַּם הָאִישׁ מִשָּׁה גָדוֹל מְאֹד בְּאָרְצוֹ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי"**

בשעתו לא הבינו ישראל הנהגה זו של מרדכי, הם טענו נגדו שאסור להתגרות בהמן, כי ההתגרות תביא לידי רוגז ושנאה, אמנם לאחר שנגזרה גזירת כליה על ישראל, הם הבינו שהגורם לגזירה לא היה מרדכי ע"י אי השתחוותו להמן, אלא דוקא זה שפלחו לצלם ו'נָהֲנוּ מִסַּעוּדָתוֹ' של אחשוורוש, על אף טענתם שמוכרחים להשתתף בסעודה, מ"מ נחשב להם כחטא. ומשום חטאים אלו נגזרה כליה. וזו היתה גדלותם שמיד עשו תשובה.

אסתר מבקשת ממרדכי: "לָךְ כְּנוּס אֶת כָּל הַיְּהוּדִים הַנִּמְצָאִים בְּשׁוֹשֵׁן נְצִימוּ עֲלֵי נְאֻל תֵּאָכְלוּ נְאֻל תִּשְׁתּוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לִי לֵימָה יוֹם גַּם אֲנִי וְנַעֲרָתִי אֲצוּם כֹּן" (שם ד). ולכאורה קודם כניסתה אל המלך, היתה צריכה לעשות כל הפעולות כדי שתמצא חן בעיני המלך ובפרט שביאתה אל המלך אשר לא כדת, שהרי לא נקראה לבוא אל המלך. אמנם אסתר נוקטת בטכסיסי השתדלות שונים לגמרי; צום ג' ימים! ועד כדי כך כחש גופה מחמת צום זה, **שֶׁאִמְרוּ חַז"ל (אסתר"ר ט א):** שבכניסתה אל המלך, היו נערותיה צריכות לתמוך בה.

פעולות אלה הם נגד כל דרך השתדלות טבעית המקובלת, אבל אסתר הבינה שבכדי למצוא חן בעיני המלך, ההשתדלות הראשונה צריכה להיות אל הקב"ה; תפילה ותענית! ורק אחרי השתדלות זו לפני ה', אז אפשר למצוא חן בעיני אדם. **וְכַךְ מִבְּאֵר הַגֵּר"א אֶת הַפְּסוּק: "וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת"** שלבשה רוח הקדש. שאין רוח"ק שורה רק על גוף שבור. ולכן נתלבשה ברוח"ק עתה, אחר צום ג' ימים שנחלש גופה, שע"פ דרך הטבע לא היתה מוצאת חן בעיני המלך, רק אז, זכתה שתשרה עליה רוח הקדש.

גם כששהתה בבית המלך בפעם השניה והמן נתלה על העץ וכבר התחילו לראות את תחילת הישועה, **כְּתוּב: "וַתוֹסֶף אֶסְתֵּר וַתְּדַבֵּר לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ"** (שם ה). **וּמִבְּאֵר הַגֵּר"א: "וַתוֹסֶף אֶסְתֵּר"** הוסיפה ברוח"ק. זאת הבינה אסתר, שאין זו הצלחה אישית

היה שותף גם אתה במניה בסך \$1000 במבצע חלוקה של מליון אנציקלופדיות בחינם של הרב אמנון יצחק שליט"א לפרטים 054-7408531

פרטים נוספים איתנו

הלכה

מדיני עשיית אהל בשבת

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע וה'משנה ברורה'

מעכבת את האנשים מלילך שם, אף אם עושה אותה באופן קבוע מותר, כיון שהיא נחשבה ארעית מעצם צורתה. אמנם יזהר שלא יקבענה מן הצדדים באופן ששוב לא תזוז על ידי הרוח, לפי שבמקרה כזה נמצא שהוא עושה מחיצת קבע ויש בזה איסור 'בונה'. (שטו א ס"ו).

7. מותר לתלות פרוכת על ארון הקודש, כיון שזה נחשב כחלית מחיצה לצניעות, שהרי יש דלת לארון הקדש. ויש מקילים אפילו אם אין דלת לארון הקדש, לפי שאין עושה זאת בשביל תורת מחיצה. (שטו א ס"ז). ■

ארעית משום מחיצה קבועה. (שטו א ס"ג).

4. אמנם מחיצה קבועה אסורה משום מלאכת 'בונה' ואפילו מחיצה ארעית אם גורם על ידי עשייתה היתר הלכתי כגון: אפשרות של טלטול, או הכשר סוכה, יש חשיבות במחיצה כזו והרי היא אסורה כבנין. (שטו ס"ד).

5. עשיית מחיצת ארעית לצניעות, כגון: להפריד בין הגברים לנשים וכדומה מותר, שאין זו מחיצה חשובה. (שטו א ס"ה).

6. מחיצה שנעה ונדה ברוח ואינה

1. אסור לעשות אהל בשבת ואפילו אהל ארעי. כגון: שמתח סדין על גבי עמודים, כדי להגין מפני החמה וכדומה ואפילו כשאין מחיצות לאהל זה, הדבר אסור. (שטו א ס"א ס"ב).

2. אמנם יש חילוק בין עשיית אהל קבוע שהוא אסור מן התורה משום תולדת מלאכת 'בונה', לעשיית אהל ארעי שאיסורו רק משום גזירה דרבנן. (שם).

3. עשיית אהל האסורה, היינו: כשעושה את הגג, אבל עשיית מחיצה ארעית מותרת, שלא גזרו על מחיצה

פורים

הגשם' (1483) עולה כמנין: **'חיב איניש לביסומא בפוריא, עד שלא ידע בין המן למרדכי'** ומכיון שר' צבי מיכל לא קיים בעצמו מצות היום לא ידע להבחין בין **'מוריד הגשם'** ל'**מוריד הטל'**... התישב אחד מהקהל בו במקום לחשב את הגימטריא ובנימת נצחון פנה למרן לומר: שחסר עשרה למנין. נענה מרן בסלהנות: "ודאי חישוב מר' **איניש'** חסר יוד, אך הוא מופיע כשי' בכרסו. יואיל מר, להוסיף זאת ונמצא החשבון מדויק"...

מפני שבמצבו אינו ראוי על פי הדין לעבור לפני התיבה. הסכים לכך מרן וויתר על חזקתו. אך גם אז לא נמצא אדם שהסכים לעבור לפני מרן, על כן הוכרח ר' צבי מיכל לעבור ולהתפלל בעצמו.

במהלך חזרת הש"ץ טעה ר' צבי מיכל ואמר: 'מוריד הטל'. היחיד שהבחין בטעות היה מרן עצמו, שהעיר לו על כך. לאחר התפילה החל הקהל להתלחש על המקרה, **נענה מרן בדרך צחות:** "אין זה פלא שר' צבי מיכל טעה והחליף, שכך: **'משיב הרוח ומוריד**

בפורים נהג רבנו חיים זוננפלד לעבור בעצמו לפני התיבה, כדי שלא יגש אדם אחר שיהא שרוי בגילופין. באחת השנים קיים מרן בעצמו מצות **'חיב איניש לביסומי'** כדבעי ודעתו היתה בדוחה ביותר. חשש הרה"צ ר' צבי מיכל שפירא ז"ל כי מרן שתה יתר על המידה ואין מן הראוי כי יעבור לפני התיבה, אך בכל הקהל לא ההין אחד לגשת מפני כבודו של מרן.

משנוכח בזאת ר' צבי פנה לרבנו עצמו ובקשו לותר על העמידה לפני העמוד

עלי הגיון

שאלות מעשיות בהלכות שבת, לפי פסקי ה'משנה ברורה' נערכו במסגרת מפעל 'הליכות עולם' ע"י הרה"ג רם כהן שליט"א

המשנ"ב (ס"ק יז): 'והסכימו הרבה אחרונים; שמה שמותר לקטום בקשים, היינו: דוקא ביד, אבל לא בכלי, אף דהוא קוטם להריחו ואינו מכויין כלל לעשות כלי. ולכך אסור לקטום ההדס בסכין וכו'. ואפילו ביד, אינו מותר לקטום בקשין, רק להריח. אבל לחצוץ בו שיניו אסור לכו"ע'. ■

הוא שאל את אביו האם יוכל לקחת ענף אחד של בשמים ולחתוך ממנו חתיכה לצורך זה. מה הדין ומדוע?

תשובה: אסור. מקור הדין כתוב ב'שלחן ערוך' (שכב ה): **'מותר לטלטל עצי בשמים להריח בהם ולהניף בהם לחולה'**. וכתב

שימוש בבשמים לצורך דבר אחר

שאלה מעשית: בבית הכנסת שבו התפלל מנחם היו מביאים בשבת בשמים והמתפללים היו מברכים עליהם ומריחים. שבת אחת נפל לבנו של מנחם חלק של משחק לתוך חריץ שבקיר סמוך לרצפה. וכדי להוציאו היה צריך דבר קשה ודק.

פרשת 'תצוה'

"לכבוד ולתפארת"

למה צוה שמונה בגדים; ארבעה לבן וארבעה זהב?

פנינים לפרשה

"הקרב אליה" (כח א)

יש להתבונן בלשון זה של: **"הקרב אליה"**, מה כונת הכתוב לומר בזה וכי ההקרבה היא אל משה רבנו? הנצי"ב בספרו 'העמק דבר' עומד על כך ומבאר: שכונת הכתוב; להקריב את מעלת הכהונה הניתנת לאהרן, למעלת התורה המצויה אצל משה רבנו. ולפי שהרים הקב"ה את כחה של התורה יותר מכחה של העבודה, משום כך אמר: **"הקרב אליה"**. כלומר: שתהא מעלתו קרובה למעלתך, אף שאינו מגיע למעלתך בשלמות. כמבואר במסכת 'יומא' (עב:): **ש'כתר תורה גדול מכתר עבודה'** שנאמר: **"פי מלכים ימלכו"** (משלי ח). ופירש רש"י: **ש'גדול הממלך, מן המלך'** ודבר זה נאמר על התורה הקדושה. ואמרו בגמרא מסכת 'שבת' (פח:): **'בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא מלאכי השרת וקשרו לכל אחד ואחד שני כתרים'**. ופירש המהרש"א: שע"י כתר תורה שזכו לו כשאמרו: **'נעשה ונשמע'** ('שמות' כד) זכו לעוד שני כתרים שהם: כתר המלכות וכתר הכהונה. וכלפי זה נאמר בפרשת 'יתרו' במתן תורה: **'נאסף תקיף לי ממלכת פתנים'** ('שמות' ט). כלומר: שאתם זוכים גם למלכות וגם לכהונה. עיי"ש עוד. ובכולן זכה משה רבנו; בכתר מלכות וכתר כהונה. כי הם תלויים בכתר התורה. ואין לך גדול ממה בתורה שנקראת על שמו, שנאמר: **'זכרו תורת משה עבדי'** ('מלאכי' ג). ולכך זכה אף למלכות, שהיה מלך. וזכה אף לכהונה, ששימש בשבעת ימי המלוואים כמפורש במסכת 'זבחים'.

"ועשית בגדי קדש" (כח ב)

הרמב"ן בפירושו עה"ת כותב: שבגדים אלו צריכים עשיה לשמם.

רבנו יורה להם מה לכוון בעשיית הבגדים ואין ציווי העשייה עצמה על משה. גם ה'אור החיים' עומד בדבריו על דקדוק זה וכתב: **'טעם אומר: "נאסף תקיף" שצריך הוא בעצמו לטפל בדבר, לדבר ל"חכמי לב" שיעשו. ואף שאמר מתחילה: "ועשית בגדי" וגו', חזר הכתוב ופירש דבריו; כי לא הוא יעשה בעצמו, אלא הכונה שעל פיו יהיו נעשים. וכדי שלא יבין, שהעיקר הוא רק שיהיו נעשים על פי משה ואין צורך בדבר כלל שידבר משה מפיו אל חכמי לב, לזה בא הכתוב ואמר עוד: "נאסף תקיף" בפירוש "תדבר אל כל חכמי לב".'**

"לכבוד ולתפארת" (כח ב)

ה'אור החיים' הקדוש כותב: שבא הכתוב **'לתת טעם למה צוה שמונה בגדים; ארבעה לבן וארבעה זהב? ואמר הטעם הוא: "לכבוד ולתפארת"'**. ופירושו יתבאר על פי דברי חכמינו ז"ל (זוה"ק ח"ב רכז): שארבעת בגדי לבן; ירמזו אל ד' אותיות של שם הוי"ה ב"ה. וארבעת בגדי זהב; ירמזו אל ד' אותיות של שם אדנ"י. ודע כי שם הוי"ה ב"ה, יתייחס אליו כינוי ה'תפארת' (שם רנה:): כידוע. ושם אדנ"י יתייחס אליו כינוי ה'כבוד' (זוה"ק ח"א כה). על כן אמר הכתוב: **'ועשית בגדי קדש... לכבוד'** כנגד בגדי זהב המרמזים על שם אדנות הנקרא: **'כבוד'**. ו'לתפארת' כנגד בגדי לבן המרמזים על שם הוי"ה הנקרא: **'תפארת'**. וסידר הכתוב סדר דרגות הקדושה; זו למעלה מזו והקדים ה'כבוד' ל'תפארת'.

הנצי"ב מבאר באופן אחר: כיון שנדרש שיהא אהרן מקדש את עצמו ומתנהג בחסידות ובפרישות, כשהוא נבדל מכלל ישראל. ודבר זה אי אפשר לו אלא באופן שיהא נכבד בעיני הבריות, כדי שידעו ויבינו כי הוא במעלה עליונה מהם ולא יחשבו את הנהגתו למנהג גסי הרוח ובעלי הגאווה. לפיכך היו הבגדים שלו חלוקים משאר בגדי הכהנים לתועלת שהיה בעיני ישראל **'לכבוד ולתפארת'** ויבינו מזה כי חפץ ה' ביקרו. ועיין עוד מה שכתב הרמב"ן בפירושו בענין זה. ■

ומוסיף: שיתכן שהיו צריכים אף כונה לכך בשעת עשייתם. וכ"כ רבנו בחיי להלן (בפסוק ג) על מה שסמך הכתוב תיבת: **'נאסף תקיף אל כל חכמי לב'**, לרמזו שתהיה עשיית הבגדים מתוך מחשבת חכמת הלב. כלומר: שיהיו צריכים עשיה לשמם.

בספר 'הכתב והקבלה' (לרבי יעקב צבי מקלנברג) הוסיף עוד: שלא זו בלבד שהיו הבגדים צריכים כונה בעשייתן לשם קדושת הבגדים, כמו שאנו מכוונים לשם קדושת התפילין והספר תורה בשעת עשייתן, אף היו צריכים כונה לשם בעליהם וכלפי כונה זו אמר הכתוב **אח"כ: "ועשו בגדי קדש לאהרן אֶחָיד וּלְבָנָיו"**, כלומר: שיעשו לשם אהרן ובניו.

ועיין עוד בפירוש 'העמק דבר' לרבנו הנצי"ב (להלן פסוק ד) על הכתוב: **'לאהרן אֶחָיד וּלְבָנָיו לְכַהֵן לִי'**. שבבגדי הכהנים ההדיוטים לא נצטוו חכמי הלב לעשות את הבגדים כדי לקדשם, אלא אך ורק כדי **'לְכַהֵן לִי'**, היינו: שתהיה כונת לשמה לשם הכהונה. אמנם בבגדי אהרן נוסף מחשבת עשיית הבגדים לשם קידושו של אהרן, כמו שאמר הכתוב: **'לְכַהֵן לִי... לִי'**. אלא שנכללו ג"כ בגדי אהרן בכונה זו ש'**לְכַהֵן לִי'**, לפי שבאמת אין מחשבת לקדשו מעכבת את כשרות הבגדים, משא"כ כונת **'לְכַהֵן לִי'** היא לעיכובא, שאם לא נתכוון כן בשעת עשיית הבגדים, אין הבגדים קדושים ופסולים לכהונה.

"ועשית בגדי קדש" (כח ב)

יש לעיין אם ציווי זה נאמר למשה באופן מיוחד, שהוא יעשה את הבגדים? שהרי מתחילה אמר הכתוב: **'ועשית בגדי קדש לאהרן אֶחָיד'**, משמע שהציווי נאמר למשה רבנו עצמו. אמנם בפסוק הסמוך נאמר: **'נאסף תקיף אל כל חכמי לב... ועשו את בגדי אהרן'** משמע שלא עשה אותם בעצמו. ואולי באמת היה צורך שיהיו שלוחיו לענין זה ו'**שלוחו של אדם כמותו'**. ועיין בפירושו רבנו בחיי בסמוך שכותב, שאמר הכתוב: **'ועשית' לומר: שיהיו נעשים על פי כונתו. ומשמע שעמד בלשון זה ופירש שכונת הכתוב: שמשא**

שו"ת חברותא

האם יש להקפיד לומר את פיטום הקטורת מתוך סידור?

מערכת חברותא
מיוחד ל'גנזי המלך'

שאלה: האם יש להקפיד לומר את פיטום הקטורת מתוך סידור?

תשובה: בהגהת הרמ"א ל'שלחן ערוך', 'אורח חיים' (קלב ב) הביא את דברי מרן ה'בית יוסף' בשם מהר"י וא"ח: 'יש שכתבו; ליהזר לומר פיטום הקטורת מתוך הכתב ולא בעל פה, משום שהאמירה היא במקום ההקטרה וחיישינו, שמא ידלג אחד מסממניה. ואמרינו; שהוא חייב מיתה, אם חיסר אחת מסממניה.'

וכתב ה'משנה ברורה': שה'בית יוסף' עצמו מפקפק בזה, שהרי אין חיוב מיתה אלא למי שמחסר מסממני הקטורת בהקטרתה ולא במי שמחסרם בשעת אמירתה!

ועוד: שבקטורת עצמה אין חיוב מיתה, אלא למי שמחסרה במזיד ולא במי שמחסר בטעות! 'ולכן, המדקדקין נוהגין לאמרו בכל יום' ולא רק בשבת.

והוסיף ה'משנה ברורה': כי 'יש שכתבו; שרק אותם האומרים את פיטום הקטורת בשבת ולא בימות החול, שאין מורגלא בפומיהו כל כך, יאמרו מתוך הסידור.'

ומעיר ה'משנה ברורה': שצריך עיון; למה אנו אומרים את פרשת פיטום הקטורת בשבת ויו"ט אחר מוסף? והלא הקטורת קודמת למוספין והיא שייכת לקרבן תמיד. ואם כן, היה צריך לאומרה אחר תפילת שחרית?!

ומעלה ה'משנה ברורה' שתי אפשרויות: א. אפשר שהכוונה היא, לסיים את התפילה ולהפטר ממנה לבתינו מתוך אמירת דברי תורה. ב. 'בכתבים איתא; שהטעם: להבריא הקליפות'. ובמסכת 'כריתות' (ו.) שנינו: 'חסר אחת מקל סממניה חייב מיתה'.

ומבאר רש"י: שחיוב המיתה האמור כאן הוא לגבי הכהן הגדול הנכנס לבית קדשי הקדשים ביום הכפורים להקטיר שם קטורת. דכתיב: "נאל נבא ככל עת אל הקדש ... נלא נמות... קזאת נבא אקרן" ('ויקרא' טז). וכאשר הוא בא אל קדש הקדשים ביום הכפורים ומכניס עמו קטורת שלא כהלכה 'ביאה ריקנית' היא. ועל הביאה הריקנית לקדש הקדשים הוא חייב מיתה ולא על מעשה הקטרת הקטורת החסרה.

וכך גם שנינו בתלמוד 'ירושלמי' מסכת יומא (פרק א לט): 'ומנין שהוא נותן בה מעלה עשן? - תלמוד לומר: "נכסה ענן הקטרת את הפפכת אשר על העדות נלא נמות". הא, אם לא נתן בה מעלה עשן, או שחיסר אחת מסממניה - חייב מיתה. "נלא נמות" - הרי זה עונש. "פי בענן אקאה על הפפכת" - הרי זה אזהרה.'

אלא שהרמב"ם בהלכות 'עבודת יום הכפורים' (ה כה) כתב: 'חיסר מן הקטרת אחד מסממניה, או [שחיסר ממנה עשב] מעלה עשן, חייב מיתה עליה. שנאמר: "נלא נמות פי בענן אקאה על הפפכת". וכן חייב מיתה - על ביאתו בלא מצוה.'

ומוכח מדבריו: שיש חיוב מיתה כפול. האחד מצד: "פי בענן אקאה על הפפכת", שהוא חיוב מיוחד ביום הכיפורים. והשני; מצד כניסתו הריקנית, בלי מצוה, שהוא חיוב מיתה בכל השנה.

אך הרמב"ם בהלכות 'כלי המקדש' (ב ח) כתב נימוק אחר לחיוב המיתה בכל השנה וזה לשונו: 'חיסר אחד מסממניה - חייב מיתה, שהרי נעשית קטורת זרה'. ומוכח מלשונו; שיש חיוב שלישי, מצד הקרבת 'קטורת זרה'.

ויש לעיין; מנין יש מקור לכך שעל הקטרת 'קטורת זרה' חייבים מיתה?

וכתב ה'משנה ברורה' למלך' הלכות 'כלי המקדש' (ב ג): 'תניא בפ"ק ד'כריתות' (ו.): 'תנו רבנן, פטום הקטרת... חסר אחת מקל סממניה חייב מיתה'. ופירש"י: 'כי עייל ביה כ, דכתיב: "נאל נבא ככל עת אל הקדש ... נלא נמות... קזאת נבא אקרן". וכי מעייל קטרת שלא כהלכה ביאה ריקנית היא וחייב מיתה'.

והנה, הוכרח רש"י לומר: 'כי עייל ביום הכפורים' דוקא הוא משום דסבירא ליה דחיוב מיתה ד'חסר אחת מקל סממניה' הוא משום; 'ביאה ריקנית' [דהיינו: בידים ריקות, שלא לצורך עבודה]. וליכא חיוב מיתה ב'ביאה ריקנית' אלא בקדש הקדשים. אבל בהיכל [שהוא מקום הקטרת הקטורת בכל יום] ליכא מיתה, כי אם אזהרה לבד. וכדאיתא בפרק הקומץ רבה (דף כז). וכמו שפסק רבנו ריש פ"ב מהלכות 'ביאת המקדש'. ואם כן, בשאר ימות השנה, דליכא הקטרה כי אם בהיכל, ליכא חיוב מיתה היכא ד'חסר אחת מקל סממניה'.

ונוראות נפלאות על רש"י, מההיא דאמרינו בפרק 'הוציאו לו' (יומא

(ג.) 'ומנין שנותן בה [בקטורת של יום הכפורים המוקטרת בקדש הקדשים, עשב] מעלה עשן? - שנאמר: "נכסה ענן הקטרת את הפפכת".'

ומדייקת הגמרא: 'הא לא נתן בה מעלה עשן, או שחיסר אחת מכל סממניה - חייב מיתה'. ושואלת הגמרא: 'ותיפוק ליה, דקא מעייל ביאה ריקנית? ומתוצת: 'אמר רב ששת: "הכא במאי עסקינן? - כגון: ששגג בביאה והזיד בהקטרה". רב אשי אמר: "אפילו תימא הזיד בזו ובזו, כגון: דעייל שתי הקטרות; אחת שלמה ואחת חסרה. אביאה לא מיחייב - דהא עייל ליה שלמה. אהקטרה מיחייב - דקא מקטר קטורת חסרה".'

הרי סוגית הגמרא ברור מללו; דחיוב מיתה דקטרת חסרה לאו משום 'ביאה ריקנית' הוא, אלא גזירת הכתוב היא; דאקטורת חסרה - חייב מיתה!

ורבנו [הרמב"ם] בסוף הלכות יום הכפורים הביא שתי אוקימתות הללו. אך בהלכות כ'לי המקדש' [דין ח לגבי הקטורת בכל השנה] לא כתב אלא: 'חיסר אחד מסממניה - חייב מיתה'.

וטעמא דמילתא: משום דבהלכות כלי המקדש מיירי בהקטרה דשאר ימות השנה, שהיתה בהיכל וליכא חיוב מיתה משום 'ביאה ריקנית'. וא"כ, חיוב מיתה דקטרת חסרה, הוא כפשטה.

אך ביום הכפורים, דההקטרה היתה בקדש הקדשים ואיכא חיוב מיתה משום 'ביאה ריקנית', אז צריכים אנו לאוקימתא דרב ששת, או דרב אשי. ומש"ה כתבם שם רבנו.

אלא שראיתי להרב ז"ל, שכתב: דהמקטיר קטרת חסרה במזבח הזהב, חייב משום קטרת חסרה ומשום 'ביאה ריקנית'. וזה אינו! דליכא משום 'ביאה ריקנית' כי אם בקדש הקדשים ולא בהכנסה דהיכל וכמבואר.

וראיתי ב'טור' ('אורח חיים' קלב) שכתב: ואפילו לדעת הרמב"ם, שכתב בפ"ב מהלכות 'כלי המקדש': 'חיסר אחד מסממניה - חייב מיתה, שהרי נעשית קטורת זרה'; איכא למימר, דטעמיה, דכיון דקטרת זרה היא, הווה ליה ביאה למקדש שלא לצורך כו'. ע"כ.

והנראה מדבריו שרוצה לומר: דרבנו מיירי בקטרת דיום הכפורים.

ואחרי בקשת המחילה; זה אינו! דרבנו מיירי בקטרת של כל יום ויום והדבר מבואר בעצמו. ■

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ידידו של המשכיר

תקציר התשובה:

על טענת העשיר שהידיד ישלם לו \$2000 עבור שכירות הדירה בירושלים: הידיד חייב לשלם לעשיר חמש מאות דולר בלבד על שכירות הדירה. השכן שדר בביתו של העשיר ב'בני ברק' חייב לשלם לעשיר כפי שווי שוק של שכירות הדירה ב'בני ברק'. והידיד פטור מלשלם על הנברשת שנשברה כתוצאה מרוח שאינה מצויה.

בס"ד

מהרצאותיו הקרובות של הרב אמנון יצחק שליט"א

יבנה

מתנ"ס גרמנוב גיבורי החיל 1
ביום שלישי טז' אדר 02/03/10

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב'20:00

יקועם

היכל התרבות אלונים
ביום רביעי יז' אדר 03/03/10

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב'20:00

ההרצאות מאובטחות

כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ©

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנ"ת

מגילת אסתר ב-10 ש"ח

ניתן להשיג במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 0732-776776

חדש ב'שופר'

מעכשיו נתנת האפשרות לפרסם תשדירים בהרצאות הרב בשדור חי לכל העולם! עשרות אלפי צופים בכל יום! ובנוסף, באגרים פרסומיים באתר האינטרנט ובעלון 'גנזי המלך' במחירים אטרקטיביים ובחשיפה לצבור נרחב!

לפרטים: מעוז 0732-406525
ליאור 052-5227270

לרציניים בלבד!

טיוטה פריוויה

מודל 93

מכני חדש

גולן-0544-779886

ניתן לשלוח sms

פרשת עיריית רעננה מסתעפת

פרטים באתר 'שופר'

www.shofar.net

שוכר הרכב ש"זכה" בכפל מהמשכיר הרמאי

מאת הרה"ג עקיבא מאמו שליט"א

והם העמידהו לדין בערכאות ושם חייבוהו לשלם לשוכר כפול מסך התביעה **דהיינו**: סך \$1400 תמורת הסכום של \$700 ששילם לו השוכר. ואכן שילם המשכיר סכום זה לשוכר. **יש לדון; האם ע"פ דין תורה צריך השוכר להחזיר את הכפל למשכיר, או שיכול להשאירו בידו? (מתוך הספר 'אמרי נועם').**

יביא לו רכב חילופי לשימוש. בלילה בא המשכיר ולקח את רכבו אך לא השאיר רכב חילופי. בינתיים נודע לשוכר כי המשכיר הינו איש רמאי ונוכל ידוע וכך היא דרכו להשכיר לאנשים רכב שאינו מניע לאחור החניה הראשונה ואח"כ בא בלילה ולקח את רכבו ונעלם. לאחר בירור הדבר, נתפס המשכיר ע"י המשטרה

אדם שכר רכב למספר ימים מאת אדם הידוע כמשכיר רכבים ושילם סך \$200 עבור השכירות ועוד \$500 עבור פקדון. בגמר הנסיעה הראשונה החנה השוכר את הרכב בדרכו וכשבא להתניעו לאחר זמן, גילה כי הרכב אינו מניע. מיד יצר קשר עם המשכיר כדי להתלונן על הדבר והמשכיר אמר לו כי צודק הוא בטענתו ולמחרת הוא

4. פרסומי שיווקי/חוקי

מיהדרים בפורים

היכוננו! מבצע פורים-פסח ביקב ירושלים
קנו יינות או מיצי ענבים של יקב ירושלים, שמרו על הקבלות והיכנסו להגרלת הפרסים הגדולה. פרטים בטלמסר: 02-941-0110

כל היינות ומיצי הענבים של יקב ירושלים כשרים למהדרין מן המהדרין לפסח ולכל ימות השנה וראויים לקידוש ולהבדלה לכל הדעות יקב ירושלים, רח' תוצרת 3, א.ת. עטרות ירושלים
jerusalem@jerusalemwinery.co.il

להשיג ברשתות: רמי לוי, כמעט חיים, ויקטורי, יש, מחסני השוק, חכהן וברכל מוקד טלפוני להזמנות מרוכזות: 050-4153000

פסח עם "אוצרות חיים"
במלון שלום פלאזה (סי הוטל) בטבריה
בתאריכים י"ד ניסן-כ"א ניסן (10.4.10-10.29.10)

רבנים חשובים פייטנים, זמרים ואומנים

ההרשמה אצל מרצה/הרשמה

- ✓ פנולות זנפה לזבים
- ✓ טיול לקמרות צדיקים
- ✓ אלו הסדר מצות זמרים וז
- ✓ כל החג מצות מאורות לאלו קטניות
- ✓ הכיכר שחיה, ספא וז'קלזי השעות נפרדות

השנה כולם בפסח עם "אוצרות חיים"

לפרטים: "אוצרות חיים" - רח' התקווה 73, תל אביב 03-6880091, 050-3131740/1

עזבנו את 'בזק'
כי אין עם מי לדבר
והכי טוב בחוץ...

פרטים באתר שופר www.shofar.net

מספרנו חזר: 03-6777779
ובנוסף: 0732-776776

היה שותף גם אתה

במבצע החלוקה של

1,000,000 אנציקלופדיות בחינם

של הרב אמנון יצחק שליט"א

בכל הארץ

ניתן לרכוש מניית זכות בסך של \$1000 *

השווה לכ-4000 אנצ' שיחולקו לזכותך או על ידך
מה שמבטיח שמאות ואלפי בעלי תשובה מינימום,

יחזרו לאבינו שבשמים

בעלות של שקל וקצת לכל אחד.

אל תעמוד מנגד

המלחמה קרובה והסכנות גדולות

240 שעות לצפיה

84 סרטים והוצאות מחולקים ל-1727 מקטעים

106 נושאים שונים

880 תתי נושאים 32 שירים וקליפים

כל זה, בשקל וקצת...

לא יאומן!

* שער הדולר לפי 4.2

לפרטים 054-7408531